

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

ΠΟΡΙΣΜΑ

Θέμα:

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ

Στερείται νομοθετικού ερείσματος ως εκδοθείσα χωρίς νομοθετική εξουσιοδότηση απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου Δικηγορικού Συλλόγου, η οποία καθορίζει δικηγορικές αμοιβές για παράσταση σε δίκη συναινετικής προσημείωσης στο Μονομελές Πρωτοδικείο υψηλότερες των καθοριζομένων δια των εκάστοτε κοινών αποφάσεων των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, αποκλειστικώς αρμοδίων για την έκδοση των σχετικών διατάξεων.

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Ανδρέας Τάκης

Ειδικός Επιστήμων: Χρύσα Χατζή Βοηθός Επιστήμων: Αθανάσιος-Γεώργιος Ράλλης

ΙΟΥΛΙΟΣ 2005

Επί της υπ' αριθ. πρωτ. 20898/2003 αναφοράς της κ. ..., ο Συνήγορος του Πολίτη, ολοκληρώνοντας τη σχετική έρευνα του, συνέταξε και απευθύνει στους συναρμόδιους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Οικονομίας & Οικονομικών, καθώς και το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) του Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου (ΔΣΗ) το παρόν πόρισμα, σύμφωνα με το άρθρο 4§6 Ν/ 3094/2003:

I.- Η κ... διαμαρτυρήθηκε με την ερευνηθείσα αναφορά της, επειδή, για παράσταση σε δίκη συναινετικής προσημείωσης στο Μονομελές Πρωτοδικείο Ηρακλείου, προκατέβαλε αμοιβή στον παραστάντα δικηγόρο κατά πολύ υψηλότερη της νόμιμης προεισπραττόμενης αμοιβής που προβλέπεται για τους δικηγόρους της υπόλοιπης Χώρας (πλήν των υπολοίπων Δικηγορικών Συλλόγων της Κρήτης, καθώς και της Ρόδου, της Κώ και της Χαλκίδας).-

II.- Ο Συνήγορος του Πολίτη κατέληξε, ύστερα απο σχετική έρευνά του στα εξής συμπεράσματα: της (αρχικής) έρευνας του ΣτΠ (υπ' αριθ. πρωτ. 20898.03.2.1/15.5.2004 έγγραφο ΣτΠ):

α) Η επίμαχη απόφαση του ΔΣ του ΔΣΗ, δια της οποίας οι ανωτέρω αμοιβές καθορίζονται σε ύψος ανώτερο εκείνου των καθοριζομένων δια των εκάστοτε κοινών αποφάσεων των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης **εμφανίζεται στερούμενη νομοθετικού ερείσματος**, ως εκδιδόμενη χωρίς σχετική νομοθετική εξουσιοδότηση από όργανα που έχουν μόνο (έμμεση) γνωμοδοτική αρμοδιότητα και καμία αποφασιστική»: Πράγματι, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 7§2 Ν. 2753/99 με 4§12 Ν. 2873/00, προκύπτει ότι η προαναφερόμενη εξουσιοδότηση παρέχεται αποκλειστικά στους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης από κοινού, «*ύστερα από γνώμη της Ολομέλειας των προέδρων των δικηγορικών συλλόγων της Χώρας*»).

β) Η πρακτική αυτή του Δ.Σ.Η έχει ως αποτέλεσμα την υπέρμετρη (κατά την εκτίμηση τουλάχιστον της Αρχής) επιβάρυνση πολιτών που συναινούν στην εγγραφή προσημείωσης υποθήκης επί ακινήτου τους υπέρ πιστωτικού ιδρύματος για την ασφάλιση του δανείου το οποίο αυτό τους χορηγεί (κατά κανόνα για την απόκτηση οικογενειακής ή επαγγελματικής στέγης ή την επισκευή τους), πέραν όλων των άλλων σημαντικών εξόδων τους, με ποσό που μπορεί να φθάσει ακόμη και τα 500 ευρώ περίπου.-

III.- Το ΔΣ του ΔΣΗ, με την υπ' αριθ. πρωτ. **655/23.6.2004** απάντησή του, υπεραμύνθηκε

της επίμαχης κλιμάκωσης της δικηγορικής αμοιβής, θεωρώντας νομοθετικό έρεισμα αυτής, κατ' αρχάς, τη διάταξη του άρθρου 96§2 εδ. α' του Κώδικα Δικηγόρων (Ν.Δ. 3026/54), σύμφωνα με την οποία «οι διάδικοι στις πολιτικές υποθέσεις (...) είναι υποχρεωμένοι (...) να προκαταβάλουν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο στο Ταμείο του Δικηγορικού Συλλόγου το οριζόμενο στο νόμο αυτόν αντίστοιχο ποσό αμοιβής δικηγόρου για κάθε πράξη της προδικασίας και την παράσταση». Αναφορικά, δε, με τη διάταξη του άρθρου 7§2 Ν. 2753/99, το Δ.Σ. του Δ.Σ.Η. υποστήριξε ότι αυτή έχει αποκλειστικά φορολογικό χαρακτήρα, και δεν επεκτείνεται στην τροποποίηση ή κατάργηση διατάξεων του Κώδικα περί Δικηγόρων, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν ως έχουν.-

IV.- Ο Συνήγορος του Πολίτη απάντησε ως εξής επί των ως άνω θέσεων του ΔΣΗ, η απάντησή του δε αυτή συνιστά και την τελική του θέση επί του ζητήματος:

α) Ratio της απαγόρευσης της παράστασης δικηγόρου χωρίς προσαγωγή του σχετικού γραμματίου προείσπραξης (άρθρο 13 Ν. 1093/80) είναι ο εξαναγκασμός του υποχρέου στην εκτεθείσα προκαταβολή, προς τούτο δε, η προαναφερόμενη διάταξη του Νόμου 2753/99 ρυθμίζει το ζήτημα του ύψους της προεισπραττόμενης αμοιβής, ώστε να συλλαμβάνει το τεκμαιρόμενο φορολογητέο εισόδημα των δικηγόρων (δια της κοινοποίησεως ενός εκ των αντιτύπων του γραμματίου προείσπραξης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.), καθορίζοντας, **κατά τρόπο υποχρεωτικό για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη**, το ύψος της προείσπραξης, ώστε το Δημόσιο να εξασφαλίζει με τον τρόπο αυτόν ένα minimum φορολογικών εσόδων από τις τεκμαιρόμενες δικηγορικές αμοιβές.

β) Ο επίμαχος καθορισμός από τον ΔΣΗ των προεισπραττομένων αμοιβών εμφανίζεται **σε αντίθεση και προς ρητές διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων**. Πράγματι, κατ' ορθή ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 96§2 εδ. β' του Κώδικα περί Δικηγόρων, οι μόνες εφαρμοστέες, εν προκειμένω, διατάξεις για το ύψος της τελικής νόμιμης (και όχι τον αναγκαστικό καθορισμό της προεισπραττομένης!) αμοιβής του δικηγόρου θα ήταν εκείνες των άρθρων 100§4 (ως ανωτέρω) και 107§1 (περί παραστάσεως του δικηγόρου ενώπιον των Πρωτοδικείων) του Κώδικα Δικηγόρων και όχι εκείνη του άρθρου 100§1 του ίδιου Κώδικα, όπως εσφαλμένως διαλαμβάνει ο ΔΣΗ.

γ).- Τέλος, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 96§7 του Κώδικα Δικηγόρων, οι δικηγορικοί σύλλογοι παρακρατούν από τις προκαταβαλλόμενες αμοιβές εισφορές υπέρ τρίτων (Ταμείο Νομικών – ΚΕΑΔ και Ταμείο Προνοίας Δικηγόρων), οι οποίες, στερούμενες

ανταποδοτικού χαρακτήρα υπέρ των βαρυνομένων μ' αυτήν, συνιστούν φόρο υπό την έννοια του άρθρου 78§1 του Συντάγματος (βλ. αντί άλλων ΣτΕ 1765/75, 1766/75, 1767/75). Επομένως, ο καθορισμός από τον ΔΣΗ του ύψους της προεισπραττόμενης αμοιβής και (εμμέσως) του ύψους των παρακρατουμένων ως άνω εισφορών υπέρ τρίτων χωρίς την ύπαρξη διάταξης τυπικού νόμου που να καθορίζει με σαφήνεια τη βαρυνόμενη δαπάνη (και όχι κατ' επισφαλή ερμηνεία διατάξεων) είναι και απ' αυτήν την άποψη (της συνταγματικής νομιμότητας δηλαδή) προβληματική.

V.- Κατόπιν τούτου, ο Συνήγορος του Πολίτη επαναλαμβάνει το διαμεσολαβητικό του αίτημα, τόσο προς τον Δ.Σ. Ηρακλείου, όσο και προς τους συναρμόδιους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Οικονομίας & Οικονομικών (υπ' αριθ. πρωτ. 20898.03.2.2/24.9.2004 και 20898.03.2.2/24.9.2004 έγγραφα ΣτΠ), προκειμένου α) ο μεν Δικηγορικός Σύλλογος Ηρακλείου να αναθεωρήσει τη στάση του επί του επίμαχου ζητήματος στην κατεύθυνση των παρατηρήσεων της Αρχής (: τήρηση των όσων προβλέπονται στις κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 7§2 Ν. 2753/99 εκδιδόμενες Κ.Υ.Α.), β) οι δε ως άνω συναρμόδιοι Υπουργοί να μεριμνήσουν, ώστε, σε συνεργασία με τους δικηγορικούς συλλόγους της Χώρας, να επιτευχθεί η οριστική (και ομοιόμορφη για όλη τη Χώρα) τακτοποίηση του ζητήματος προς την ίδια ως άνω κατεύθυνση.-

Ανδρέας Τάκης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη